

Mizah ciddi bir iştir!

“**MİZAH** ciddi bir iştir ve bunu en iyi mizahın kendisini ciddiye almayanlar bilir çünkü mizah, ciddiye alınmadığı her devirde, ciddiye almayanları bir şekilde alaşağı etmiştir.”

Ne kadar çok istesem de yukarıdaki cümlelerin sahibi ben değilim. Gerçek sahibini ise hiç mi hiç bilmiyorum çünkü yukarıdaki cümle, asırları içine almış bir tarihin, insanlığa öğrettiklerinin birkaç kelimeyle çıkarılmış özetinden ibaret. Aynı zamanda mizahın gücünün ne kadar derinlikli olduğunu gösteren, gerçekliklerini anlatan bir cümle.

Cümlenin ve bugünlerin de hatırlattığı gibi mizah ciddiye alınması gerek bir iş çünkü her devrin istenmeyen çocuğu olarak doğruyu söylemenin farklı ve zekâ kokan yollarının olduğunu gösterir bize. Bu farklılık “istibdat” dönemlerinde daha da farklı bir hal alır çünkü, işi mizah olan zihinler baskıyla kendilerini daha da kamçılar, gerçekleri anlatmak için farklı çikış yolları ararlar. İşin garibi bulurlar da... İşte tam da bu nedenle mizah, ciddiyetten uzak bir işmiş gibi gözüksede de toplumsal eleştirinin ve zekanın ulaştığı üst noktalardan biri olarak kabul görür. Ve yine bu nedenle iktidar sahipleri mizahı ve mizahçıları her ne kadar ciddiye almıyormuş gibi gözükseler de, göreve başladıkları andan itibaren sürtüşmeye başladıkları insanlar ya da kavramlar hep mizaha içkindir.

Örnek mi?

Buyurun... Tanzimat'tan Abdülhamit'e, Osmanlı'dan tek parti dönemine, 12 Eylül darbesinden günümüze dek türlü tahammülsüzlüklere karşı direndi mizah. Ancak yolunu bulup şekil değiştirerek büyümeyi başardı. Bazense bölündü, kendi içlerinden yeni içler doğuracak başka içler doğurdu. Son yıllarda ise sosyal medya ve internetin etkisiyle bambaşka bir boyut kazandı.

Mizahı unuttuk mu?

Tanzimat, 12 Eylül uzak geldiyse siz de biraz daha yakına gelin öyleyse. Unutmalar ülkesi Türkiye'de zihinleri biraz kaşımak, söylemek istediklerimi anlamaya yetecektir. Fakat dedik ya burası unutmalarıyla meşhur ülke; Türkiye. Bugünlerde mizahı da, gerekliliğini de unutmuş gibiyiz. Yaşadığımız dönem, karşılaşılan acılar sürüklüyor bizi belki bu yöne, bilinmez ama her ne olursa döneneceğimiz, dönüp çıkış yolu arayacağımız yine mizah olacak. Unutmamamız gereken bir şey varsa işte tam da bu bence.

Şükür ki bunun için uğraşanlar, sayıları az

da olsa yok değil.

Mizahın ne kadar ciddiye alınması gereken bir iş olduğunu bize tekrar hatırlatma amacı taşıyan bir **kitap** okur karşısına çıktı geçen günlerde: “Güldürme Beni!”. Ve bu **kitap** “meraklısına” dediğimiz okur kesiminden öte güldüğümüzün ardında yatan buz gibi gerçekliği merak eden herkes için gerekli bir **kitap**. Fakat sonuç olarak söz konusu ülke Türkiye. Bir önceki cümleyi unutun. Bu **kitap**, Türkiye'de yaşayan herkes için gerekli. Çünkü “Güldürme Beni”, masum bir gülümsemenin bile yeri gelip sıkıntı yarattığı bir toplumda, bizi güldürenleri konuk ediyor sayfalarına.

Türkiye'nin bugünkü mizah yüzü

“Güldürme Beni”, bir söyleşi kitabı ve kitabı yayıma hazırlayan Melike Eğilmezler Boylan'ın cümleleriyle anlatacak olursak; “Türkiye'de mizaha şekil veren; dünyamızı kahkaha yoluyla renklendiren, sorgulayan ve değiştiren üç nesille yapılmış görüşmelerden oluşuyor. **Kitaptaki** otuz beş mülakat; karikatüristler, mizah yazarları, sahne **sanatçıları**, yönetmenler ve radyo programcılarıyla” gerçekleştirilmiş.

Yani bir anlamda “Güldürme Beni” bir panorama. Türkiye'nin bugünkü mizah yüzünün, enine boyuna bir resmi. Melike Eğilmezler Boylan'ın amacı da zaten bu. Türkiye'nin mizah insanlarıyla mizahın neliği, nasıllığı üzerine konuşmak. Bu doğrultudan da yola çıkarak en genciden en yaşlısına herkesin kapısını çalıp görüşlerini almış. Müjdat Gezen'den Burak Aksak', Met Üst'ten Onur Ünlü'ye, Erdil Yaşaroğlu'ndan Yasemin Yalçın'a, Şevket Altuğ'dan Bahadır Baruter'e kadar uzanan ve burada yer sıkıntısıyla adını anmadığım daha pek çok ismi de içine alan söyleşiler bunlar. Adını anmadığım lütfen affetsin.

Kitabın çıkış noktası ise bir doktora tezine dayanıyor. Melike Eğilmezler Boylan'ın ODTÜ Sosyoloji Bölümü'nde mizahçıların anlatılarını temel alarak Türkiye'de mizahın sosyal rolünü araştıran doktora tezinin ardına... Eğilmezler Boylan'ın tezi bu geniş konuya dar gelmiş ve teze paralel böyle bir çalışma da yürütmüş yanında. Amaç ise oldukça vurucu: Herkesi güldüren bu insanların bir de “kendi sözleriyle okura ulaşmasını” sağlamak.

Melike Eğilmezler Boylan bu kitabıyla amacına ulaşmış. Yanında fazlasını da getirmiş ayrıca. Okuruna da dünyayı bu mizahçıların gözünden algılama, bir süreliğine de olsa izlemek imkanı tanımış.

Güldürme Beni!

(Mizah Üstüne Ciddi Söyleşiler)

Melike Eğilmezler Boylan

Yapı Kredi Yayınları, 348 s.